

CRISI I COOPERACIÓ : Gent de vidre

La darrera trobada dels Emprius del cooperativisme d'aquest curs que s'acaba, tindrà com a tema de debat el cooperativisme de treball. Jordi Ibarz autor de *Gent de Vidre: El cooperativisme vidrier a Catalunya (1893-2010)* ens parlarà de les nombroses i importants experiències del cooperativisme en aquest sector.

La indústria del vidre va viure durant mes d'un segle un procés de constant transformació que va afectar els processos de fabricació, la demanda de nous productes, i l'estructuració dels mercats. L'any 1857 els sistemes de recuperació tèrmica ideats per Siemens, varen ser el primer pas per la fabricació continua del vidre. L'any 1880 es va iniciar la producció mecànica de botelles. La il·luminació elèctrica va generar una important demanda de bombetes de vidre. I ja en el segle XX es desenvoluparen els sistemes de fabricació de vidre pla mitjançant la laminació continua. A més d'aquests canvis també va haver una innovació en els materials que permeteren crear noves qualitats i usos del vidre i el perfeccionament dels sistemes de fabricació.

Espanya, però, es va mantenir durant un temps, aliena a moltes d'aquestes innovacions, que varen arribar amb retard i en un context de crisi permanent del sector.

L'escassa dimensió de les empreses i sobretot la feblesa de la demanda feia impossible una modernització, que comportava inevitablement un augment de la oferta, que es considerava que agreujaria una crisi que tenia el seu origen en una competència basada en preus baixos i produccions quasi artesanes de baix rendiment.

Per capgirar aquesta situació, a finals dels anys vint, un grup d'industrials es platejaren un pla d'actuació, semblant als que després de la guerra civil s'implantaren en altres sectors amb el nom de "*acció concertada*". Es tractava bàsicament d'un acord d'autoregulació de preus i quantitats i paral·lelament una reducció de l'oferta mitjançant la compra de petites empreses ineficients però que distorsionaven el mercat amb produccions precàries i a baix preu.

Malgrat l'èxit assolit, aquesta actuació no va aportar una solució a la crisi del sector. Com deia un dels seus promotors "hemos destruido las colmenas, pero quedan las abejas"

Efectivament: la liquidació d'aquestes petites empreses va deixar a l'atur centenars de treballadors amb l'habilitat i la qualificació de vidriers que en perdre la feina varen maldar per retrobar ocupació en la seva professió. Per fer-ho en molts cassos no els va quedar altre camí que donar continuïtat a les antigues empreses, creant societats mercantils o cooperatives, que reemprenien l'activitat de les velles vidrieres, just en el mateix punt on les havien deixat els antics amos.

D'aquesta forma els problemes tornaven a situar-se en el mateix lloc que al començament, però ara amb una estructura industrial que incorporava empreses autogestionades. En alguns cassos les cooperatives van contribuir a la modernització del sector però en d'altres les noves empreses van patir els problemes d'un sector envellit, sense aportar cap altre element de millora que la contenció de salaris.

Aquest és el marc en el que es situa *Gent de vidre* per explicar-nos les dificultats, èxits i fracassos d'aquesta important experiència obrera i cooperativa i és aquesta peripècia de més de cinquanta anys de cooperativisme industrial la que el Dr. Jordi Ibarz ens comentarà en la propera trobada. No us la perdeu.